

EUROPOS DUOMENŲ APSAUGOS PRIEŽIŪROS PAREIGŪNAS

Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno nuomonė dėl aštuonių derybų įgaliojimų tarptautiniams susitarimams sudaryti, kad Europolas ir trečiosios šalys galėtų keistis duomenimis

(Visą šios nuomonės tekstą anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis galima rasti EDAPP interneto svetainėje www.edps.europa.eu)

(2018/C 170/02)

1. ĮVADAS IR PAGRINDINĖ INFORMACIJA

Europolo reglamente⁽¹⁾ nurodytos specialiosios taisyklės dėl Europolo vykdomo duomenų perdavimo už ES ribų. Jo 25 straipsnio 1 dalyje nurodyti keli teisiniai pagrindai, kuriais remdamasis Europolas galėtų teisėtai perduoti duomenis trečiųjų šalių institucijoms. Viena iš galimybių būtų Komisijos sprendimas dėl tinkamumo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2016/680⁽²⁾ 36 straipsnį, kuriuo nustatoma, kad trečioji šalis, kuriai Europolas perduoda duomenis, užtikrina pakankamą duomenų apsaugos lygį. Kadangi šiuo metu tokių sprendimų dėl tinkamumo nėra, kita galimybė Europolui reguliariai perduoti duomenis trečiajai šaliai būtų pasinaudoti atitinkama sistema sudarius privalomą ES ir informaciją gaunančios trečiosios šalies tarptautinį susitarimą.

2017 m. gruodžio 20 d. Komisija priėmė aštuonias rekomendacijas⁽³⁾ dėl Tarybos sprendimų leisti pradėti derybas dėl Europos Sąjungos (ES) ir aštuonių trečiųjų šalių Artimųjų Rytų ir Šiaurės Afrikos (MENA) regionuose, t. y. Alžyro, Egipto, Izraelio, Jordanijos, Libano, Maroko, Tuniso ir Turkijos, tarptautinių susitarimų. Tokie tarptautiniai susitarimai taptų būtinu teisiniu pagrindu, kuriuo remdamasis Europolas ir trečiųjų šalių institucijos, atsakingos už kovą su sunkiais nusikaltimais ir terorizmu, galėtų keistis asmens duomenimis.

Komisijos manymu, atsižvelgiant į Europos saugumo darbotvarkę⁽⁴⁾, Tarybos išvadose⁽⁵⁾ ir Visuotinėje ES užsienio ir saugumo politikos strategijoje⁽⁶⁾ išdėstyta ES politikos strategiją bei į visos ES teisėsaugos institucijų ir Europolo operatyvinius poreikius, būtinas glaudesnis Europolo ir šių aštuonių šalių bendradarbiavimas. Šios aštuonios šalys taip pat nurodytos Vienuoliktojoje pažangos ataskaitoje siekiant sukurti ištisą veiksmingą saugumo sąjungą⁽⁷⁾. Apskritai yra numatyta bendradarbiauti su MENA šalimis⁽⁸⁾. Dabartinis nestabilumas šiame regione, visų pirma padėtis Sirijoje ir Irake, yra įvardyti kaip reikšminga ilgalaikė grėsmė ES saugumui. Tai susiję tiek su veiksminga kova su terorizmu ir susijusiu organizuotu nusikalstamumu, tiek su problemomis, kurias kelia migracija, pavyzdžiui, tarpininkavimas neteisėtai migracijai ir prekyba žmonėmis. Siekiant spręsti šias problemas, labai svarbu bendradarbiauti su vietos teisėsaugos institucijomis.

Vadovaujantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 218 straipsnyje nurodyta procedūra, Komisija ES vardu vykdys derybas dėl šių tarptautinių susitarimų su trečiosiomis šalimis. Šiomis aštuoniomis rekomendacijomis Komisija siekia gauti Europos Sąjungos Tarybos (Tarybos) leidimą pradėti derybas su aštuoniomis nurodytomis trečiosiomis šalimis. Deryboms pasibaigus ir norint formaliai sudaryti šiuos susitarimus, Europos Parlamentas turės sutikti su derybose pasiektų susitarimų tekstu, o Taryba turės susitarimus pasirašyti.

5. IŠVADA

EDAPP palankiai vertina tai, kad 2017 m. gruodžio 20 d. Komisijos rekomendacijų, kurios taps įgaliojimu Komisijai derėtis ES vardu dėl atitinkamų tarptautinių susitarimų su kiekviena iš aštuonių MENA šalių, su kuriomis ketina bendradarbiauti Europolas, prieduose atkreiptas dėmesys į duomenų apsaugą.

Būtina visapusiškai įvertinti tarptautinių susitarimų, numatytų tam, kad Europolas galėtų reguliariai perduoti duomenis atitinkamų aštuonių trečiųjų šalių kompetentingoms institucijoms, būtinybę ir proporcingumą, siekiant užtikrinti atitiktį Chartijos 52 straipsnio 1 dalies nuostatomis. Kad būtų galima išsamiai įvertinti kiekvieną konkretų atvejį, EDAPP rekomenduoja labiau susiaurinti ir diferencijuoti poreikį perduoti duomenis pagal konkretų kiekvienos trečiosios šalies atvejį ir padėti joje. Atitinkamai prieduose reikėtų papildomai nurodyti kiekvieno tarptautinio susitarimo aprėptį ir duomenų perdavimo trečiajai šaliai tikslus. EDAPP taip pat rekomenduoja atlikti poveikio vertinimus, kad būtų geriau įvertintas dėl duomenų perdavimo šioms trečiosioms šalims kylantis pavojus ne tik asmenų teisei į privatumą ir duomenų apsaugą, bet ir kitoms pagrindinėms Chartija saugomoms teisėms ir laisvėms, siekiant tiksliai nustatyti būtinas apsaugos garantijas.

EDAPP pažymi, kad vadovaujantis Europolo reglamento 25 straipsnio 1 dalies b punktu, Europolas gali reguliariai perduoti duomenis trečiajai šaliai, ES ir duomenis gaunančiai trečiajai šaliai sudarius tarptautinį susitarimą, jei tokiu susitarimu nustatomos tinkamos apsaugos garantijos. EDAPP vertinimu, Europolo reglamente nurodytos „nustatomos tinkamos garantijos“ reiškia, kad su trečiosiomis šalimis sudarytuose tarptautiniuose susitarimuose turėtų būti:

- užtikrinamas visiškas suderinamumas su Chartijos 8 straipsniu duomenis gaunančiose trečiojoje šalyse, visų pirma užtikrinant tikslo apribojimo principą, teisę susipažinti, teisę ištaisyti asmens duomenis ir nepriklausomos įstaigos kontrolę, kaip konkrečiai nurodyta Chartijoje;
- vadovujamasi Europos Sąjungos Teisingumo Teismo nuomone Nr. 1/15, užtikrinant, kad pagal šiuos susitarimus užtikrinamas apsaugos lygis iš esmės atitiktų ES teisės apsaugos lygį;
- taikomi *mutatis mutandis* kriterijai, įtraukti į Direktyvos (ES) 2016/680 71 konstatuojamąją dalį, t. y. kad asmens duomenų perdavimui bus taikomi konfidencialumo įpareigojimai ir savitumo principas, taip pat tai, kad asmens duomenys nebus naudojami siekiant tikslo reikalauti, paskelbti ar įvykdyti mirties bausmę arba kitą žiaurą ir nežmonišką elgesio bausmę;
- atkartotos konkrečios apsaugos priemonės, aprašytos Europolo reglamente, pvz., informacijos teikėjų nurodyti apribojimai, ir
- taikomos būtinosios garantijos vykdant baudžiamosios veikos tyrimus ir įtrauktos apsaugos garantijos, kad kiekvienu konkrečiu atveju būtų įvertinami numatomi pavojai, kurių galėtų kilti kitoms pagrindinėms teisėms ir laisvėms, jei duomenys būtų perduoti šioms trečiosioms šalims.

Be šių bendrojo pobūdžio rekomendacijų, šioje nuomonėje pateiktos EDAPP rekomendacijos ir pastabos yra susijusios su šiais specifiniais būsimų tarptautinių susitarimų aspektais, dėl kurių reikės derėtis su MENA šalimis vykdant derybų įgaliojimus:

- tikslo apribojimo ir tikslo nurodymo principai Europolo perduodamų duomenų atžvilgiu;
- tolesnis atitinkamų trečiųjų šalių kompetentingų institucijų vykdomas duomenų perdavimas;
- trečiųjų šalių kompetentingoms institucijoms Europolo perduotos informacijos tvarkymo apribojimai;
- trečiojoje šalyse užtikrinama nepriklausoma priežiūra;
- duomenų subjektų teisės;
- specialių kategorijų duomenų perdavimas trečiųjų šalių kompetentingoms institucijoms;
- Europolo perduotų duomenų saugojimas ir
- galimybė sustabdyti tarptautinių susitarimų vykdymą ir juos nutraukti, jei yra pažeidžiamos jų sąlygos.

Priimta Briuselyje 2018 m. kovo 14 d.

Giovanni BUTTARELLI

Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas

(¹) 2016 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/794 dėl Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūros (Europolo), kuriuo pakeičiami ir panaikinami Tarybos sprendimai 2009/371/TVR, 2009/934/TVR, 2009/935/TVR, 2009/936/TVR ir 2009/968/TVR (OL L 135, 2016 5 24, p. 53), toliau – Europolo reglamentas.

- (2) 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/680 dėl fizinių asmenų apsaugos kompetentingoms institucijoms tvarkant asmens duomenis nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas arba bausmių vykdymo tikslais ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, ir kuriuo panaikinamas Tarybos pamatinis sprendimas 2008/977/TVR (OL L 119, 2016 5 4, p. 89).
- (3) Rekomendacija dėl Tarybos sprendimo, kuriuo suteikiami įgaliojimai pradėti derybas dėl Europos Sąjungos ir Jordanijos Hašimitų Karalystės susitarimo dėl Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūros (Europolo) ir Jordanijos kompetentingų kovos su sunkiais nusikaltimais ir terorizmu institucijų keitimosi asmens duomenimis, COM(2017) 798 *final*; Rekomendacija dėl Tarybos sprendimo, kuriuo suteikiami įgaliojimai pradėti derybas dėl Europos Sąjungos ir Turkijos Respublikos susitarimo dėl Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūros (Europolo) ir Turkijos kompetentingų kovos su sunkiais nusikaltimais ir terorizmu institucijų keitimosi asmens duomenimis, COM(2017) 799 *final*; Rekomendacija dėl Tarybos sprendimo, kuriuo suteikiami įgaliojimai pradėti derybas dėl Europos Sąjungos ir Libano Respublikos susitarimo dėl Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūros (Europolo) ir Libano kompetentingų kovos su sunkiais nusikaltimais ir terorizmu institucijų keitimosi asmens duomenimis, COM(2017) 805 *final*; Rekomendacija dėl Tarybos sprendimo, kuriuo suteikiami įgaliojimai pradėti derybas dėl Europos Sąjungos ir Izraelio Valstybės susitarimo dėl Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūros (Europolo) ir Izraelio kompetentingų kovos su sunkiais nusikaltimais ir terorizmu institucijų keitimosi asmens duomenimis, COM(2017) 806 *final*; Rekomendacija dėl Tarybos sprendimo, kuriuo suteikiami įgaliojimai pradėti derybas dėl Europos Sąjungos ir Tuniso susitarimo dėl Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūros (Europolo) ir Tuniso kompetentingų kovos su sunkiais nusikaltimais ir terorizmu institucijų keitimosi asmens duomenimis, COM(2017) 807 *final*; Rekomendacija dėl Tarybos sprendimo, kuriuo suteikiami įgaliojimai pradėti derybas dėl Europos Sąjungos ir Maroko Karalystės susitarimo dėl Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūros (Europolo) ir Maroko kompetentingų kovos su sunkiais nusikaltimais ir terorizmu institucijų keitimosi asmens duomenimis, COM(2017) 808 *final*; Rekomendacija dėl Tarybos sprendimo, kuriuo suteikiami įgaliojimai pradėti derybas dėl Europos Sąjungos ir Egipto Arabų Respublikos susitarimo dėl Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūros (Europolo) ir Egipto kompetentingų kovos su sunkiais nusikaltimais ir terorizmu institucijų keitimosi asmens duomenimis, COM(2017) 809 *final*; Rekomendacija dėl Tarybos sprendimo, kuriuo suteikiami įgaliojimai pradėti derybas dėl Europos Sąjungos ir Alžyro Liaudies Demokratinės Respublikos susitarimo dėl Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūros (Europolo) ir Alžyro kompetentingų kovos su sunkiais nusikaltimais ir terorizmu institucijų keitimosi asmens duomenimis, COM(2017) 811 *final*.
- (4) 2015 m. balandžio 28 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos saugumo darbotvarkė“, COM(2015) 185 *final*.
- (5) 2017 m. birželio 19 d. Tarybos išvados dėl ES išorės veiksmų kovos su terorizmu srityje, dokumentas 10384/17.
- (6) Bendra vizija, bendri veiksmai: stipresnė Europa. Visuotinė Europos Sąjungos užsienio ir saugumo politikos strategija: <http://europa.eu/globalstrategy/en>.
- (7) 2017 m. spalio 18 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai ir Tarybai „Vienuoliktoji pažangos, padarytos kuriant tikrą veiksmingą saugumo sąjungą, ataskaita“, COM(2017) 608 *final*.
- (8) Žr. susitarimo memorandumą dėl visų Komisijos rekomendacijų dėl Tarybos sprendimų, pateiktą 2017 m. gruodžio 20 d., išskyrus dėl Izraelio.
-